

(Ruyra). Ara bé de fet, trobem en germànic un verb susceptible de venir a parar, en romànic, a una forma com aquesta: *slampen* és alt-alemany i ja es troba en aquesta forma en a-al. mitjà, significat 'deixar-se anar avall lènguidament' («schlaff herabhängen»), i avui *sclampen* segueix usant-se en una ampla zona dialectal (bavarès i suabià *šlampa*) amb el mateix sentit i amb el de 'mostrar-se deixat, negligent' («nachlässig»).

Si els germanistes admetien la possibilitat que un mot així tingui probabilitats d'haver existit en fràncic amb consonantisme semblant, tenint en compte que SL- germànic es romanitza normalment com SCL-, i que l'anaptixi (SCL- > scal-) es produeix sovint en grups com aquest (recordem *esbalauzir*, *ESBALAIR* < *IZBLAUDJAN*, etc.), ens veuríem encoratjats a admetre que els francs reconquistadors de Narbona i Barcelona ens vagin encomanar aquest mot en les batalles pertinaces amb els sarraïns, que al cap dels segles VIII i IX salvaren Europa en el nostre territori: al cavaller que era flonjo amb el seu braç o que sovint «tocava plus bas», li esqueia el verb *slampen*, escallimpava l'adversari, i la llança o l'espasa li 'lliscaven' per les acerades cuirasses.

La -p- de l'alt-alemany, i més si és oberdeutsch, suposa més aviat una -b- antiga. Però aquestes combinacions MB, MP, se substitueixen tan sovint una a l'altra (indoeuropeu, «grammatischer Wechsel», etc.). Sembla que justament sigui aquest el cas present, car hi ha mots amb mp en llengües germàniques estranyes a la segona mutació consonàntica, que coincideixen al·trament amb la forma fonètica d'aquest i hi presenten considerable afinitat semàntica: nor. dial. *slampa* 'anar descuidat', angl. dial. *slamp* id. i 'ranquejar', angl. mod. *slamp*, *slump* 'deixar-se caure flascament, soro·llosament'; així mateix angl. dial. *stemp* 'decantar-se avall', 'esmunyir-se, escapolir-se'; ara bé això no són creacions o innovacions regionals i modernes, car ja hi ha *sleppa*, *slapp*, 'escorre's, anar-se'n de la mà' («entfallen, entgleiten») en islandès antic, que suposa fonèticament SLEMP-SLAMP- en escandinau comú. No tots els lingüistes estan d'acord sobre els detalls d'aquest grup,⁵ però són molt autoritzats els qui ho assignen tot això a l'arrel indoeuropea SLEMB-/SLEMP-/LEB- «schlaff herabhängen», que en la variant sense s- és comuna amb el llatí, grec, sànscrit (*lāmbate*, *rā*, 'ell penja, està penjat de').

Que hi vagi haver variants amb -MB- no seria, doncs, objecció a la pervivència romànica de formes amb -MP-. I hi ha més, i és que formes amb -MB- potser també van passar a la llengua d'oc. Es tracta d'un mot d'Arnaut Daniel, no pas poc antic ni poc clàssic, per més que ja se sap que l'ídol de Dante tenia la flaca dels mots rars i del trobar clus, estil prou hermètic per deixar sempre dubtes: *esclenblar*; Crescini el traduïa «sviare, storcere, scompigliare», o sigui 'desviar, extraviar', 'esbullar' (Chabaneau i Stichel s'hi conformen), i alguna cosa d'això expressa, en efecte el context; parlant de Cupido o l'Amor: «tuich li plus savi en van[t] hiure, / ses mujol e ses retomba, / cui ill, gignosetz, *esclenbla* / la crin que'il pend a la

coma», entenc el començament com 'tots els més savis n'estan embriagats, sense necessitat de beure' (*mujol* «gobelet», *retomba* «fiole»), i Crescini ho completa «e quel furbetto <o sigui 'ell, l'entremaliat'> gli scompone i ciuffetti che gli pendono dalla (lunga) chioma». Jo diria que més que «scompone» és amb l'alternativa «sviare» que ens ofereix també Crescini, que ho encerta: seria estrictament 'els entravessa, els posa de gairell els flocs de cabell' i en definitiva, és clar, els escabella, els eriça la crinera, els fa anar amb ulls i cabells esbarriats.

O sigui que tindríem, ja en el S. XII, la variant SLEMB-, i amb un sentit no gaire divergent del de 'obliquar, escallimpar', també amb la mateixa epèntesi SL- > SCL-: confirmació, al capdavant, de la hipotètica etimologia de l'*escalampar* de Fierabràs, perquè Daniel és tant o més antic que aquell i ací no s'ha produït encara l'anaptixi de SCL- en SCAL-. I la cosa potser no és tan isolada, car el TdF recull un substantiu *esclambo* (i variant *esclimbo*) per «écharde, petit éclat en bois»: en un mot, el resultat d'escallimpar i de «storcere».

Pel que fa a *escallimpar/escalampar* ja he dit que degueren col·laborar-hi els para-sinònims romànics en què pensa Moll. Una pressió d'etimologia popular provinent alhora d'*esquitllar* i de *llampar/it. allampare/cast. alampar*, no podia deixar de fomentar l'anaptixi SCL- > *escal(l)*-, puix que hi ha formes amb *al-* en el segon mot i hi ha una vocal entre la K i la L en *esquitllar*; d'altra banda bé sembla que la -ll- del nostre *escallimpar* sigui deguda a la infl. de *ESQUITLLAR*, o a la tendència a concebre *escallimpar* com un compost (amb L- inicial), com ho fa Moll: cas no mancant d'analogia amb el de *relloige*, *relligió*, i semblants.

En una cosa ens ha de quedar més dubte. Germànic o indoeuropeu d'altra família? Car si el bàltic és relativament el millor espill del lèxic del sorotàptic i en lituà i letó retrobem la nostra família lèxica: lit. *nuslīmpa* 'ell s'esmuny' («entschlüpft»), i el letó *slīps*, 'esbiaixat', 'costerut' («schräg», «steil») suposa una base *SLIMPAS del bàltic comú. Deixem, doncs, oberta una alternativa entre el germànic i la llengua dels Camps d'urnes.

¹ Per tant li dóna només el sentit ocasional «spähen, lauern, erspähen»; de *Solitud* i de Vogel ve la nota que li dedicà Tallgren (*Glanures* II, 16), i de la d'aquest la de Ga. de Diego (*Contrib.*, 71) de poc valor totes dues. És una extensió nascuda en la locució adverbial, en la qual això és freqüent i més natural: «va llucar-me d'*escallimpantes*», Ruyra, *Pinya de R.* II, 84. — ² C. Hofmann (*RFgn.* I, 117) seguit per Stichel (*Lexik. d. aprov. Verbums*, 1890, 49) suggereixen la trad. «ausrutschen» 'relliscar'; Stichel no coneix el mot català ni cita l'oc. modern, i per això vacillen suggerint alhora altres coses sense valor. — ³ Vayssier, s. v. *escorl-*, que hi afegeix com a variants (pertot en aquesta zona o és una mera variant al·lofònica normal de la a pretònica), *escorempà* a la «Montagne», *s'escorrompà* en el Larzac. — ⁴ Cf. de *llampantes* 'de pressa, de